GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.
„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.
ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 146. *Joi, Vinerĭ 17 (29) Augustŭ* **1884.**

Brașovŭ în 16 (28) Augustŭ.

Scieam noi destulŭ de bine, că ministrulŭ de instrucțiune ungurescŭ este omŭ făr' de prihană înaintea întregei cete a acelorŭ ipochimenĭ, carĭ pórtă livréua guvernamentală. A fostŭ dér fórte de prisosŭ ca ḑiarele subvenționate din fondulŭ de disposițiune sĕ-șĭ mai iea ostenéla de a ne asigurá, că după „a lorŭ părere" d-lŭ Trefort este chiar nevinovăția și dreptatea personificată.

Cum li-a și pututŭ vení în minte opincarilorŭ românĭ, că d-lŭ Trefort este complicele acelorŭ turburătorĭ, carĭ urlau ca nisce căpiațĭ prin stradele Clușiului, în ḑilele de 14, 15 și 16 Maiu anulŭ curentŭ, în potriva opincei române, ḑicêndŭ că pentru ea nu cresce în acéstă țéră decâtŭ „Flórea furcilorŭ?" S'ar puté óre așa ceva? D-lŭ Trefort este consiliarulŭ tronului, elŭ este chematŭ a veghiá împreună cu colegii sĕi asupra ordinei și a legalității în statŭ și asupra păcii dintre popórele, ce locuescŭ într'ênsulŭ și unŭ asemenea demnitariu se fie óre părtașŭ la scandalurĭ ca cele din Maiu trecutŭ, menite de a ațâță ura între locuitorii unei și aceleașĭ țărĭ?

Nu. D-lui Trefort nu i se póte imputá așa ceva. Dênsulŭ n'a luatŭ parte la turburările din Maiu. A statŭ numai alăturĭ și a privitŭ la ele cu mânile încrucișate, cum a privitŭ viceprefectulŭ Gyarmathi la arderea foilorŭ române, înscenată de junimea cultă a Clușului, și și-a gânditŭ negreșitŭ: Las' că totŭ la mine au sĕ vină și tinerii maghiari și cei românĭ sĕ le facŭ dreptate!

Dreptatea a făcut'o și nicĭ sĕ fi fostŭ Ungurŭ de origine d-lŭ Trefort n'ar fi putut'o brodì mai bine.

Noi ne-amŭ datŭ deja părerea. Cedămŭ pentru astăḑĭ cuvêntulŭ celorŭ ce s'au împărtășitŭ de dreptatea d-lui Trefort și carĭ se vĕdŭ insultațĭ încă și aḑĭ, ḑiua și nóptea, fiindcă se mărturisescŭ ca Românĭ.

Étă ce ni se scrie din Clușiu despre impresiunea ce a făcut'o între Românii de acolo hotărîrea d-lui Trefort în afacerea scandalului din Maiu:

„Nu e glumă. Otărîrea, ce a adus-o ministrulŭ de instrucțiune Trefort în afacerea studențilorŭ ungurĭ revoltanțĭ, deșĭ ne-amŭ așteptatŭ la așa ceva, — căcĭ dreptatea ungurésca e proverbială, — trebue se ne pună pe cugete serióse și sĕ ne umple de îngrijirĭ. Noi suntemŭ cei atacațĭ, și totŭ noi trebue sĕ suportămŭ și asprimea pedepsei. Unŭ ḑiarŭ opozițiunalŭ aducêndŭ acea decisiune faimósă la cunoscința cetitorilorŭ sĕi ḑice, că-i „*nessze semit, fogd meg jól.*" (Na nimicŭ și ține-lŭ bine). Nu-i destulŭ că cercetarea criminală în contra turburărilorŭ s'a sistatŭ, că senatulŭ universitarŭ, după-ce s'a jucatŭ de-a „incuisiția," otăresce o pedépsă, care — ori și cine se póte convinge, — e numai o comediă; pentrucă o dojană indusă în indicele unui astfelŭ de făcĕtorŭ de rele, îi potențéză numai cualificația înaintea celorŭ dela putere și îi face mai mare reclamă înaintea conaționalilorŭ sĕi, carĭ aḑĭ-mâne au sĕ-lŭ pună în cutare oficiu grasŭ, susținutŭ pe pelea și din sudórea nóstră: mai vine ministrulŭ ungurescŭ sĕ restórne și acésta sentință a senatului universitarŭ, pe profesorulŭ românŭ, batjocuritŭ și insultatŭ în modulŭ celŭ mai brutalŭ, îlŭ suspendéză și ordonéză tragerea în cercetare a tuturorŭ nevinovațilorŭ.

Acum încă ei suntŭ de către pădure! *Frumósă dreptate! Așa sĕ vede, că legile în Ungaria suntŭ tóte numai pentru rassa maghiară, — noi, străvechii locuitorĭ ai țerei suntemŭ lipsițĭ de scutulŭ lorŭ.*

Noi ținemŭ, că afacerea din Maiu nu e causă particulară a Clușenilorŭ, ci e causa națiunei întregĭ, — *e lupta națiunei ungurescĭ în contra elementului românŭ*, începută de pintenații din Clușŭ! De catedra limbei române dela acéstă universitate îșĭ bătŭ jocŭ, *și tinerilorŭ românĭ, și până acuma destulŭ de persecutațĭ, li se punŭ în perspectivă persecutărĭ și șicănărĭ și mai marĭ.* Pacînicii locuitorĭ românĭ ai acestui orașŭ și acuma se află într'o panică nespusă, — pentru-că de câte-orĭ sĕ irită spiritele populațiunei prin cutare articulŭ, scrisŭ cu atâta ură și disprețŭ despre Românĭ în ḑiarele locale ungurescĭ, de atâtea orĭ sunt espușĭ Românii la deosebite atacuri și demonstrațiunĭ becherescĭ."

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.")

Agramŭ, 27 Augustŭ. — In dieta croată a provocatŭ *Starcevicĭ* unŭ mare scandalŭ așa că ședința a trebuitŭ sĕ fie întreruptă. Președintele a propusŭ ca Starcevicĭ sĕ fie eschisŭ din cameră.

Agramŭ, 28 Augustŭ. După redicarea ședinței Davidŭ *Starcevicĭ* a declaratŭ în dietă, că elŭ voiesce sĕ vorbéscă mai departe cu orĭ-ce prețŭ. Președintele *Crestici* a recuiratŭ poliția și gendarmeria ca sĕ scótă pe Starcevicĭ afară din sală. In urma acésta s'a deschisŭ o desbatere fórte passionată. Președintele abḑice la presidiu și loculŭ lui îlŭ ocupă vice-președintele *Horvat*. In cursulŭ desbaterilorŭ deputații starceviceanĭ *Tuscanŭ* și *Tealcicĭ* insultă pe președintele, care propune eliminarea lorŭ din dietă.

Acésta propunere a fostŭ discutată în ședința de după améḑĭ. Camera pronunță cu mare maioritate *eschiderea lui Starcevicĭ* totodată hotăresce *a se eschide și deputații Tuscanŭ și Tealcicĭ*. Celŭ d'ântâiu a trebuitŭ sĕ fie depărtatŭ din cameră cu forța de gendarmĭ.

Varșovia, 28 Augustŭ. O publicațiune a ministrului poliției anunță, că Impăratulŭ Alexandru III va sosi la finitulŭ lunei lui Augustŭ stilŭ vechiu în Varșovia.

Parisŭ, 27 Augustŭ. In cercurile guvernamentale se crede, că mâne va fi notificată declararea de resboiŭ a Chinei.

Parisŭ, 27 Augustŭ. In cursulŭ ḑilei de erĭ s'au întêmplatŭ în Toulon 3, în Marsilia 6 și în celelalte departamente 38 casurĭ mortale de coleră. In casa nebunilorŭ de la Avignon au murîtŭ până erĭ de coleră 72 de persóne.

CRONICA ḐILEI.

„Pester Lloyd" ḑicea mai deunăḑĭ, că una din principalele probleme politice, ce are sĕ le mai resolveze statulŭ ungarŭ, este estinderea câtŭ mai mare a rețelei scólelorŭ de statŭ (maghiare). Negreșitŭ, că numai în urmărirea acestei probleme ministrulŭ de instrucțiune Trefort s'a hotărîtŭ de a înființă și în orașulŭ Bistrița din Ardélŭ, orașŭ cu desăvêrșire săsescŭ-românescŭ, o scólă de statŭ elementară, cu începerea anului școlarŭ viitorŭ. Pentru scopulŭ acesta s'a și închiriatŭ o locuință în casa lui Broser, strada ungurésca. Copii de 6—7 anĭ se vorŭ primi în aceea școlă, în care limba de propunere va fi cea maghiară.

*

Preséra onomasticei lui Kossuth s'a serbatŭ, spunŭ ḑiarele ungurescĭ, în Buda-vechiă de către reuniunea sprijinitóre a honveḑilorŭ din 1848/49 în modŭ strălucitŭ. Birtulŭ, unde s'a făcutŭ serbarea a fostŭ împodobitŭ cu tricolore, s'au cântatŭ cântece patriotice și s'a toastatŭ pentru Kossuth. Asemenea s'a serbatŭ onomastica lui Kossuth și în alte părțĭ.

*

Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia și Făgărașŭ a publicatŭ concursŭ până la 15 Septembre st. n. pentru următórele stipendii: două de câte 300 fl., trei de câte 200 fl., și unulŭ de 100 fl., din fundațiunea Al. St. Șuluțŭ; unulŭ de 84 fl. și altulŭ de 63 fl., din fund. dr. S. Ramontiai; două de câte 60 fl. și unulŭ de 40 fl., din fund. C. Alutanŭ; unulŭ de 60 fl. și altulŭ de 50 fl., din fund. G. Vaida; două de câte 52 fl. 50 cr. din fund. I. Bobŭ.

*

„Budapester Corresp." vestesce, că ministrulŭ de comerciu a dispusŭ, în puterea nouei legĭ a meseriilorŭ, ca următorii meseriașĭ se aibă atestŭ de calificațiune: Aurarii, argintarii, giuvaergii, měsarii, tinichingii, cărușașii, bărbierii, friserii, tășcarii, cismarii, papucarii, pălărierii, văpsitorii de postavŭ, putinarii, mănușerii, bandagiștii, cuțitarii, impletitorii de coșurĭ, faurii, legătorii de cărțĭ, fănarii, fântânarii, lăcătușii, măcelarii, morarii, curelarii, césornicarii, croitorii, brutarii, săpunarii, văpsitorii, cojocarii, zidarii, petrarii, coșarii.

*

„Vointa Națională" spune, că trenulŭ regalŭ, cu care M. S. Regele va pleca la Vêrciorova, a pornitŭ din gara Tĕrgoviștea la Sinaia, aḑĭ 16 curentŭ la ora 2 p. m.
In acéstă ḑi, la ora 8 séra, va pornì din Sinaia, și după ce se va oprì câteva minute la Kitila, se va îndreptă spre Vêrciorova, unde va sosì Vinerĭ la 10 óre de diminéță. De ací va plecă la Belgradŭ.

*

S'a deschisŭ pe séma ministerului cultelorŭ și instrucțiunei publice din România unŭ creditŭ extraordinarŭ de 71,019 lei pentru acoperirea cheltuelei necesară instalărei luminei electrice în întrulŭ Teatrului naționalŭ și furnitura acestei luminĭ serale în timpŭ de 10 anĭ.

*

„Națiunea" spune, că cu începere de Lunĭ, 13 curentŭ, circulația trenurilorŭ pe linia Ploescĭ-Predealŭ s'a restabilitŭ, atâtŭ pentru traficulŭ de călĕtorĭ și de bagaje, fără transbordare, câtŭ și pentru traficulŭ mărfurilorŭ de mare și mică iuțélă.

*

Ḑiarului „Liberalulŭ" din Iașĭ i-se spune, că nisce fete ale unui băcanŭ evreu luau banĭ dela mai mulțĭ comercianțĭ, ce erau amenințațĭ de falimente, în numele unui judecătorŭ comercialŭ, pentru a face cu acésta sĕ scape pe numițiĭ de bancrută. Judecătorulŭ în cestiune erá cu totulŭ străinŭ de afacere și fetele puneu banii în busunarŭ, er falițiĭ vĕḑêndu-se înșĕlațĭ, au denunțatŭ casulŭ parchetului.

*

„Vointa Națională" primesce din partea oficiului centralŭ de statistică, statistica învĕțămêntului scolarŭ pe anulŭ 1881—1882. In acestŭ anŭ s'a constatatŭ pentru anulŭ precedentŭ unŭ sporŭ de 197 scóle, 391 profesorĭ și 11,982 scolarĭ.

*

„Le Pays" comunică, că oficerii de geniu însărcinațĭ cu lucrarea espropriării terenelorŭ necesare pentru construirea forturilorŭ, ce se vorŭ ridică împrejurulŭ Bucurescilorŭ, au sositŭ în capitală. Lucrările vorŭ fi dirigiate de colonelulŭ Berendeiu. Indată ce indemnitățile de expropriare se vorŭ fixá, se va începe construirea forturilorŭ în patru puncte principale, adecă la Chitila, Tunarĭ, Otopenĭ și Mogoșoiu. Aceste lucrărĭ se vorŭ esecutá sub supraveghiarea a mai tuturorŭ oficerilorŭ de geniu.

*

D. de Moltke, scrie „România," este atinsŭ de o paralisiă la creerĭ; de abia se mai póte mișcá, și servitorulŭ sĕu îlŭ șterge la gură, când mănâncă. O estremă slăbiciune îlŭ copleșesce, se simte murindŭ de bătrânețe, astfelŭ că în curêndŭ nu va mai fi. Anulŭ acesta nu va conduce călĕtoria de instrucțiunĭ a oficerilorŭ din Statulŭ Majorŭ, și pe care îlŭ dirige în acestŭ momentŭ contele de Valdersee.

Pentru întâiașĭ dată de 20 de anĭ d. de Moltke, renunță la acéstă călĕtoriă, de care erá fórte gelosŭ.

*

In 26 și 27 l. c. se va întruni în Friedrichshafen celŭ dintâiu congresŭ internaționalŭ alŭ aderenților lim

bei universale »Volapük«, conchematŭ de inventatorulŭ ei preotulŭ Schleyer din Litzfelden în Baden. Reuniunea austriacă din Meidling a scrisŭ unŭ memoriu, arătândŭ că limba „Volapük“ întrunesce tóte însușirile pentru a puté deveni limbă a lumei. Frasa: »Ai tu unŭ binefăcĕtorŭ mai mare, decâtŭ pe mine, între animale? întrebà albina pe omŭ,« sĕ traduce în astă limbă astfelŭ: »Lilabol benodeli gleti cum bevi nims ca obi? äfäcom meni bien.«

*

Universitatea ruséscă din Chiev a numitŭ membrii de onóre ai ei pe profesorii universitățiĭ din Berlinŭ: Curtius, Mommsen și Ranke.

NOUĔ UNELTIRĬ ÎN CONTRA ROMÂNISMULUI.

Sătmarŭ 24 Augustŭ 1884.

Stimate Domnule Redactorŭ! Călĕtorindŭ în acésta lună prin Marmația, patria lui Dragoșŭ, trecui dela Sigetulŭ Marmației — până la scaldele Brebilorŭ — prin următórele comune pure românescĭ: Vadŭ, Cornescĭ, Ferescĭ, Călinescĭ, Sĕrbĭ și Budescĭ. Mĕ delectamŭ în regiunile romantice și pitorescĭ, gustamŭ icĭ colo din isvórele recĭ ale munțilorŭ stâncoșĭ, inima-mĭ rîdea de bucuriă, vĕḑêndŭ poporulŭ românescŭ sănĕtosŭ, curatŭ la îmbrăcăminte și într'o stare bună materială. Câmpiile mănóse erau pline de sĕmĕnăturĭ multŭ promițĕtóre. — Simțĕmŭ o bucuriă sinceră și mĕ legănamŭ în acea dulce speranță, că pe aicĭ n'a străbătutŭ încă ciuma desnaționalisării, ci poporulŭ este virginŭ și curatŭ, ca laptele dulce ce l'a suptŭ dela mamele române.

Amarŭ m'am amăgitŭ însĕ, căcĭ când mĕ delectamŭ mai dulce, oprindu-mĭ trăsura, céta de copii svelțĭ românașĭ, dreptĭ ca lumina, rumenĭ la față, cu ochii plinĭ de spiritŭ, îșĭ luară josŭ pălăriile și mĕ salutară c'unŭ trăsnetŭ ungurescŭ „Dicsértessék a Jezus Krisztus«*).

Ochii mi se întunecară, inima mi se sfâșià, totŭ internul meu fù deodată năpăditŭ de-o durere nespusă, încâtŭ la început nicĭ cuvinte n'am aflatŭ. Mi-am venit în orĭ însĕ, cu acea durere a inimei, de care încă în viața mea dóră nicĭ când n'am pătimitŭ — pe celŭ mai priceputŭ l'am întrebatŭ: fĕtulŭ meu, ce eștĭ tu? Românŭ séu Ungurŭ? Durerea îmĭ fù și mai cumplită cândŭ îmĭ spuse dulce românesce. »Eu 'sŭ Românŭ.« — Cine te-a învĕțatŭ pe tine și soții tĕi, ca sĕ înjurațĭ pe mama Vóstră și chiar pe Dumneḑeu, ca pui de Românĭ ce sunteţĭ, în limbă străină. Alŭ doilea fulgerŭ mĕ nimerì: „Popa nostru și dascălulŭ — ne silescŭ, fù rĕspunsnlŭ copilașului — căcĭ așa-i porunca de susŭ.« —

M'am pusŭ la cugete. Cine dă porunca, de unde vine de susŭ porunca; dóră de la episcopulŭ, dóră de la vicarulŭ séu de la ministeriu a venitŭ? In terminĭ scurțĭ i-am făcutŭ atențĭ în dialectulŭ lorŭ la iubirea țĕrii, iubirea limbei lorŭ dulce materne, și sfâșiatŭ de durere pornii cu trăsura mai departe.

Vedețĭ, D-nule Redactorŭ, și vĕ convingețĭ, că Românulŭ nu mai dă de mângăiere — sufletulŭ românescŭ este menitŭ de a plânge cu amarŭ încă și atuncĭ, cândŭ merge acolo, unde voesce sĕ-șĭ afle recreare și liniște.

Unde este vicariulŭ Marmației, unde preoții carĭ trebue sĕ-șĭ păstorĕscă turma cu consciință, sĕ nu o lase pradă lupilorŭ? Dormŭ adêncŭ, ca blăstĕmulŭ posterității sĕ-i ajungă atuncĭ, cândŭ vorŭ fi așeḑațĭ în mormêntŭ.

Am eșitŭ din Marmația, am trecutŭ în comitatulŭ Sătmarului — cugetândŭ că dóră îmĭ voi uitá durerea, — însĕ și aicĭ totŭ așa. In opidulŭ Medieșŭ — unŭ emporiu și centru ¦românescŭ — cu peste 2000 suflete românescĭ, recurge învĕțătorulŭ Corneliu Moroșan pentru premiu la societatea maghiară romano-fagă »Széchenу« — vine afară comisiunea constatătóre din 2 comisarĭ ai numitei societățĭ în frunte cu vice-inspectorulŭ scolarŭ, care e plătitŭ și susținutŭ în mare parte și din sudórea Românului, — se duce, ḑicŭ în scólă; — aicĭ unŭ puiŭ de Românŭ, cu numele Ardeleanu bineventéză comisiunea unguresce, deși nu scie nicĭ o bóbă mai multŭ unguresce — în următorii terminĭ; »Nem kényszerüségből, hanem tiszta szeretet és ragaszkodásból tanuljuk a magyar nyelvet.«**) Ungurii îșĭ rîdŭ în pumnĭ, diavolulŭ se bucură, că are pradă sufletete inocente.

Ce însemnéză acésta, D-le redactorŭ? Nu trecŭ la conclusiunĭ, căcĭ îmĭ sângeréză inima; fă comentărie și-ți vérsă durerea și d-ta, căcĭ așa mĕ voiŭ ușurá și eu.

Trece esamenulŭ, e de față preotulŭ păstorŭ, — se decide unanimŭ, că dascălulŭ merită 30 florinĭ — va sĕ ḑică chiar atâta câtŭ a meritatŭ Iuda. Pentru meritulŭ patrioticŭ de desnaționalisare se ia protocolŭ oficiosŭ, și ca sĕ aibă urme durabile acestŭ actŭ funestŭ, comisiunea îlŭ subscrie și-lŭ trămite pentru subscriere și preotului românŭ din localitate, care se departăse din scólă, avêndŭ a îngropá unŭ mortŭ.

Nu-i acasă preotulŭ — trămitŭ protocolulŭ după elŭ cu péna și cernéla, și preotulŭ subscrie mórtea poporului sĕu pe mésa așternută în ocolulŭ casei jalnice în fața cosciugului, în care zace mortulŭ, pe care avé sĕ-lŭ petrecă la mormêntŭ.

Crucea pe mésă, înmormêntare jalnică, și totușĭ acelŭ preotŭ nu se teme de Dumneḑeu, a înmormêntá și ómenĭ vii, căcĭ prin subscrierea lui puse pe hârtiă sigilulŭ morții viitóre a unei marĭ părțĭ din poporulŭ lui încreḑutŭ.

Lucru îngrozitorŭ! Va sĕ ḑică preotulŭ românŭ nicĭ la inmormêntărĭ nu este scutitŭ de hidra maghiarisărei; *vomŭ ajunge aḑĭ mâne, că comisarii maghiarisării pentrn subscrierea protocólelorŭ sechéniane se vorŭ băgá în biserică, în altarŭ și încă nu pe ușile laterale, ci chiar pe ușa măririi!*

De unde și până unde tóte acestea? Au dóră cerulŭ nu mai este dreptŭ și înduratŭ? Scârbiți-vĕ toțĭ în inima vóstră și jurațĭ, că vé vețĭ opune tuturorŭ uneltirilorŭ nelegiuite.

Celŭ ce are putere, ca sĕ înpedece acestŭ curentŭ în scólele românescĭ, facă-șĭ datorința, căcĭ ḑĕu lui D-ḑĕu, pe celŭ nepăsătorŭ îlŭ va ajunge unŭ blăstĕmŭ, care și în mormêntŭ îlŭ va conturbá.

Așa merge la noi, D-nule Redactorŭ, prin mai multe comune — însă și în comuna din Țéra Oașului, Vama, unde este unŭ preotŭ cu sêmțĕminte nobile și Românu verde, — și aicĭ s'a vîrîtŭ neghina. — Unde ai fostŭ d-le preotŭ, cum te-ai lăsatŭ a fi blamatŭ prin nimernicŭlŭ docinte din Vamă? Puținŭ te va costá, și de vei voí vei scăpá de elŭ, ca în viitorŭ sĕ nu te mai pótă blamá. —

*) Pe românesce: »Fie lăudatŭ Isusŭ Christosŭ.« Salutare ce se obicĭnuesce la Ungurii catolicĭ. Redac.

**) Pe românesce: Nu de silă, ci din curată iubire și alipire învĕțămŭ limba maghiară. Red.

MAGHIARISAREA ȘI FRUCTELE EI.

In numĕrulŭ lorŭ dela 7 Augustŭ, „Carpații“ din Craiova se ocupă de rĕtăcirea guvernanțilorŭ noștri maghiarĭ, carĭ credŭ, că numai prin maghiarisare vorŭ puté consolidá statulŭ maghiarŭ. După ce constată, că fructele silințelorŭ lorŭ suntŭ cu multŭ mai micĭ, de câtŭ sĕ-ĭ mulțămescă pe Ungurĭ, ḑice ḑiarulŭ craiovénŭ:

A strigá fără a fi ascultațĭ; a fi persecutațĭ cu toții cu tóte nedreptățile cele mai marĭ, prin urmare a le indurá, a fostŭ și este încă sórtea Românului și a tuturorŭ popórelorŭ în generalŭ, de sub stăpânirea maghiară. Acesta a pusŭ în mișcare multe fibre ascunse, carĭ nicĭ o dată nu s'ar fi sciutŭ, că există, décă nu erá nenorocita stare de lucrurĭ, ce slăbesce din ce în ce mai mult verĭ-ce consistență a statului maghiarŭ, orĭ câtŭ de mare se va arĕta acéstă siguranță.

Cine se dă însă după pĕrŭ, lăsându-se a fi apucațĭ de curentulŭ maghiarisătorŭ?... Evreii a cărorŭ convertire se face din interese meschime și carĭ aducŭ cel mai mare rĕu statului. Lorŭ — sĕ le fiă încă de bine!

Dar acestŭ curentŭ cutropitorŭ, continuă »Carpații,« înghite multe suflete rĕtăcite fără de voia lorŭ, séu carĭ sunt împinșĭ de nevoiă la acestŭ pasŭ de disperare. Astfelŭ societatea de maghiarisare cea mai activă, »Széchenyi,« sacrifică totulŭ sĕ prindă în mrejele sale pe mulțĭ învĕțătorĭ românĭ, ca acestia, sĕ propage în scóle de preferință, décă nu esclusivŭ, armoniósa limbă a lui Tuhutŭ. — Nu este de mirare ca unŭ bietŭ învĕțătorŭ sĕ fie sedusŭ momentanŭ de perspectiva strălucită, ce i-se oferă de cumpĕrătorĭ, de sprijinulŭ, ce i-se dă de aceștia, pe când altminterĭ ar trebuí sĕ sufere, din contră, tóte persecuțiunile și tóte neajunsurile.

Cu tóte acestea constatămŭ cu plăcere, că victimele rătăcite, profesorii și preoții — și aceștia surprinșĭ — sunt fórte puținĭ la numĕrŭ, ba potŭ fi considerate de nule chiar, atâtŭ de neînsemnată este cucerirea ce a isbutitŭ sĕ facă maghiarisarea pe acestŭ tĕrêmŭ; acum însĕ societatea »Opinca,« fondată de curêndŭ, va opune o forță energică lățirii acestui rĕu, și suntemŭ sigurĭ, că causa dréptă a frațilorŭ noștri de peste munțĭ, va triumfá, ca verĭ-ce ideă măréță.

„Carpații“ pomenescŭ apoi vestea, că cei doui monarchĭ aliațĭ ar fi adusŭ la Ișl pe tapetŭ cestiunea fondării unui statŭ slavŭ orientalŭ și în schimbŭ întinderea imperiului germanŭ, și sfĕrșescŭ astfelŭ:

Acésta dă de cugetatŭ și Românilorŭ, căcĭ e o cestiune de mare importanță pentru esistența lorŭ, décă pericululŭ iminentŭ ar esistá și ar îndupleca pe apĕsătorŭ sĕ-șĭ schimbe firea, ér pe Românĭ, îndemnulŭ, de a avé probabilitatea unei reușite mai sigure, de-a luptá în contra inamicului comunŭ? Puținĭ însĕ sunt dispușĭ a crede în realisarea unei astfelŭ de schimbărĭ, și nimicŭ fiindŭ încă hotărâtŭ acestŭ periculŭ putêndŭ fi de-o cam dată — însĕ numai de-o cam dată — imaginarŭ la ce bunŭ atâtea conjecturĭ? Orĭ-cum ar fi, dér vecinii noștriĭ sunt pușĭ pe gândurĭ, și décă predicerea se va adeverí într'una din ḑile — ceea ce e sigurŭ, mai curêndŭ sau mai târḑiu — atuncĭ negre ḑile îi mai aștéptă! Și décă semeța națiune se va vedé singură, părăsită de toțĭ, nu va trebuì sĕ se sfârșéscă? —

Cum îțĭ așternĭ așa dormĭ.

CONSISTORULŬ METROPOLITANŬ GR. OR. ÉRĂȘĬ AMÂNATŬ.

Sub acestŭ titlu cetimŭ în „Luminătorulŭ“ următórele:

Mai josŭ reproducemŭ adresa Escel. Sale cătră membrii consistoriului metropolitanŭ, prin care îi »poftesce« pe aceștia a așteptá o învitare „nouă« și a nu vení la consistoriu, ce după regulamentŭ ar avé sĕ se întrunéscă în 20 Augustŭ st. v. Indatinarea Escel. Sale cu amênarea consistoriului și a congresului este și durerósă și ridiculósă; regretămŭ multŭ, că Escel. Sa nu observă acésta, orĭ nu se sfiesce de lume și de credincioșii sĕi. Décă Esc. Sa n'are inimă și simțirĭ de umanitate față cu constituțiunea, legea și interesele mai înalte ale bisericei, nicĭ față cu suferințele acelorŭ nefericițĭ ce aștéptă cu anii după decisiunile consistoriului metropolitanŭ — ar trebuí sĕ aibă respecte față cu propria sa auctoritate și véḑă. Anulŭ trecutŭ s'a amênatŭ consistoriulŭ metropolitanŭ éră din incidentulŭ venirei M. Sale la Seghedin, dar lumea a rîsŭ și compătimitŭ cândŭ a cetitŭ motivulŭ, cu »incidentulŭ,“ pentru că M. Sa a venitŭ la Seghedinŭ în 2/15 Octombre, până cândŭ consistoriulŭ avea sĕ se întrunéscă în 20 Augustŭ (1 Septemvre) adecă cu o lună și 14 ḑile înainte de venire.

Este adevĕratŭ că »incidentulŭ coincide, adecă: în 19 Aug. st. v. Maj. Sa va primí corporațiunile în audiență în Aradŭ și în 20 Aug. ar fi sĕ se întrunéscă consistorulŭ metropolitanŭ, decĭ motivată arŭ fi amênarea dar numai atuncĭ, décă s'ar face pe 1 ḑi dóuĕ, orĭ pe 8—15 ḑile, ceea ce se putea pré ușor face cu o cale și d'odată cu »poftirea« asesorilorŭ, — ca sĕ nu vină. Nefăcêndŭ Esc. Sa acésta, ci lăsândŭ pe asesorii sĕ aștepte »altŭ terminŭ« care scimŭ câtŭ de cu greu se preciséză la metropolia nóstră, ne tememŭ că în anulŭ acesta vomŭ avé sĕ îndurămŭ marĭ perderĭ, ba chiar lovirĭ de mórte! Incă în anulŭ trecutŭ ar fi trebuitŭ sĕ se facă alegerile pentru congresulŭ naționalŭ, dar nu s'au făcutŭ; décă nu se vorŭ face nicĭ în anulŭ acesta, atuncĭ anarchia e gata, nu mai avemŭ continuitatea de trei ani, nu avemŭ — nicĭ statutŭ organicŭ.

A ḑisŭ unŭ corespondentŭ alŭ nostru odată într'unŭ articulŭ alŭ sĕu, că Escel. Sa este angagiatŭ a face servicii stăpânirei actuale, lumescĭ. Óre sĕ fie acésta dreptŭ? Și óre pentru astfelŭ de servicii sĕ se fi angajatŭ Escl. Sa Mironŭ »Romanulŭ«? Nu ne vine a crede dér — vomŭ vedé în timpulŭ celŭ mai scurtŭ.

Insĕ ca sĕ nu sporimŭ amărăciunĭ póte pessimistice, reproducemŭ adresa după originalulŭ séu:

»Nr. 42 metrop.

„Chiar pe timpulŭ când consistoriulŭ metropotitanŭ după regulamentulŭ afacerilorŭ sale interne ar avé sĕ se întrunéscă în anulŭ acesta în ședința plenară, Maiestatea Sa preagrațiosulŭ nostru monarchŭ va vení la Aradŭ pentru manevrele mari militare, și totŭ atuncĭ după pașii ce i-amŭ făcutŭ deja, biserica nóstră ortodoxă română(?) iși va presentá acolo Măiestății sale omagiile prin o representanță, care cu ajutorulŭ lui Dumneḑeu o voiu conduce însumĭ în persónă.

Din incidentulŭ acesta mĕ aflu silitŭ a amêná întrunirea consistoriului metropolitanŭ dela 20 Augustŭ a. c. pe unŭ terminŭ, care-lŭ voiu fixá mai apoi, în totŭ casulŭ așa, ca acestŭ consistoriu pe lângă afacerile curente sĕ pótă pregătí tóte cele necesarii pentru procsimulŭ congresŭ naționalŭ bisericescŭ, care conformŭ statutului organicŭ §. 152 va avea a se întruni în mod ordinarŭ la 1 (13) Octombre a. c.

Despre acésta grăbescŭ a însciințá pe toțĭ onorabilii membrii ordinarĭ ai consistoriului mitropolitanŭ, carĭ sunt poftițĭ a așteptá o învitare nouă de aicea pe altŭ terminŭ în lucul celui fixatŭ în regulamentŭ pe 20 Augustŭ.

Sibiiu în 10 Augustŭ 1884.

Mironŭ Romanul, m. p. mitropolitŭ.

ROMÂNIA ȘI RUSIA.

Lui „Pester Lloyd“ i se scrie din Bucurescĭ cu privire la relațiunile României față cu Rusia:

Despre visita principelui de corónă germanŭ la curtea regală română nu s'a mai vorbitŭ de unŭ timpŭ încóce nimicŭ. Cu tóte acestea, avemŭ temeiurĭ sĕ admitemŭ, că scirea despre visita, ce se plănuise sĕ o facă principele germanŭ rudei sale încă în tómna anului acestuia se va face faptŭ. Din care pricină s'a amânatŭ însĕ acéstă visită, ce erá sĕ se împlinéscă încă din tómna anului trecutŭ? Alipirea României de Germania și Austro-Ungaria e așa de recunoscută de toțĭ și încrederea în politica esternă a ministerului Brătianu-Sturza așa de probată, încâtu nu este lipsă de vre-o nouă dovadă. Și dimpotrivă nu se póte negá, că convorbirea cu ambasadorulŭ rusescŭ publicată de corespondentulŭ vienesŭ alŭ lui »Times,« nu ar fi pututŭ contribuí sĕ slă-

béscă neîncrederea cercurilorŭ guvernamentale de aicĭ faţă cu unŭ altŭ statŭ vecinŭ. Principele Urusoff vorbesce de guvernŭ, ca de celŭ mai micŭ din două rele şi acéstă motivare a atitudinei leale a Rusiei faţă cu sistemulŭ guvernului actualŭ, cam caracteristică pentru unŭ diplomatŭ activŭ, se va uitá totŭ aşa de puţinŭ precum se vá dá uitării şi observarea ambasadorului rusescŭ, că Rusia arŭ puté sĕ sĕvêrşéscă pe căi directe rĕsturnarea ministerului Brătianu, — cândŭ arŭ voi — şi fără ajutorulŭ vr'unei agitaţiunĭ secrete. Eu nu sciu, de a rostitŭ principele Urusoff în adevĕrŭ aceste vorbe séu de s'a esprimatŭ numai în acestŭ înţelesŭ. De le-a rostitŭ însă — a datŭ o dovadă, că informaţiunile palatului ambasadorului rusescŭ despre puterea de esistinţă a ministeriului Brătianu-Sturza le are din vre-o parte, care nu are nicĭ măcarŭ părerĭ obiective despre relaţiunile Romăniei, cu atâtŭ mai puţinŭ simpatii. Cine vede mai lămuritŭ şi judecă în linişte chipulŭ, în care în România póte fi capabilŭ de o esistinţă unŭ guvernŭ, trebue sĕ scie, că relaţiunile acelorŭ timpurĭ, în carĭ erá de ajunsŭ sĕ facă Rusia numai unŭ semnŭ pentru a provocá în principatele dunărene române rĕsturnărĭ de statŭ, nu potŭ găsi nicĭ o aplicare la guvernulŭ lui Brătianu.

RĔSBOIULŬ FRANCO-CHINESŬ ŞI ANGLIA.

După cum ne anunţă firulŭ telegraficŭ, se aşteptă în Parisŭ ca erĭ séu astădĭ rĕsboiulŭ, care a isbucnitŭ între Francia şi China, sĕ fie declaratŭ în tótă forma.

Tótă lumea vede, că rĕsboiulŭ franco-chinezŭ s'a începutŭ deja — ḑice »N. fr. Presse« — şi se întrebă câtŭ va durá acestŭ rĕsboiŭ. Lovitura ce a primit'o China prin bombardarea portului Fu-Ceu şi distrugerea arsenalului chinezŭ, a fostŭ destulŭ de mare şi ar crede că îndĕrătnicia chinesă este înfrântă. Dêr partida rĕsboiului, care guvernéză aḑi în Peking va încercá póte a face resistenţă mai îndelungată. Omenĭ, carĭ cunoscŭ relaţiunile Chinei, suntŭ de părere, că numai prin luarea capitalei chineze Peking se va puté terminá rĕsboiulŭ, deórece guvernul chinezŭ nu va voi nicĭ de cum sĕ admită, că este învinsŭ, până ce nu va fîlfăi stégulŭ francesŭ în Peking. E probabilŭ, că, după obiceiŭ, China va face totŭ posibilulŭ spre a amâná decisiunea, pentru că speréză necontenitŭ în ajutorulŭ unei puterĭ străine.

Acéstă putere e Anglia, ale cărei interese comerciale arŭ suferí multŭ în urma unui rĕsboiu mai îndelungatŭ franco-chinezŭ. Indată ce-şĭ vede ameninţatŭ comerciulŭ séu Englesulŭ nu mai scie de glumă. Guvernulŭ francesŭ cruţă pe câtŭ numai sĕ póte interesele pecuniare ale Englesilorŭ, dar aceştia se gândescŭ de pe acuma de a împiedecá Francia în mersulŭ ei contra Chinei şi foile din Londra cerŭ cu tótă seriositatea dela guvernulŭ francesŭ, ca sĕ lase în pace pe Chinesĭ, căcĭ la dincontră s'ar puté scumpí ceaiulŭ în paguba negustorilorŭ Englesĭ.

Ast-felŭ se nasce unŭ nou antagonismŭ între Francia şi Anglia, care întrece pe cele ce l'a produsŭ ocuparea Egiptului. Acestŭ antagonismŭ va deveni totŭ mai mare, cu câtŭ rĕsboiulŭ franco-chinesŭ va durá mai multŭ, căcĭ Francesii, orĭ câtŭ s'ar ferí, nu vorŭ puté sĕ nu causeze turburărĭ comerciului englesŭ, durândŭ rĕsboiulŭ mai multŭ timpŭ.

In Paris, precum şi în alte părţĭ se bănuesce, că Chinezii nu ar fi aşa de îndĕrĕtnicĭ şi că nicĭ n'ar fi cutezatŭ a începe lupta cu Francia, décă nu i-ar fi încuragiatŭ şi jidăritŭ Englesii şi décă nu li-ar fi datŭ speranţă, că i vorŭ sprijini. Amicia între Anglia şi Francia a fostŭ încă şi înaintea bombardărei oraşului Fu-Ceu fórte nesigură: acuma póte va încetá cu totulŭ.

Vaşcău, la 3 (15) Augustŭ 1884.

Junimea română studiósă dela scólele superióre din giurulŭ Vaşcăului (Vaskóh) comitatulŭ Bihorŭ, unindu-se în bună înţelegere, condusă de adevĕrate sĕmţeminte s'a hotărîtŭ de-a aranjá „unŭ concertŭ împreunatŭ cu petrecere de jocŭ în favórea seminariului gr. or. ce este a se edificá în Aradŭ." Decĭ într'o adunare generală ţinută în Vaşcău, junimea se constitui în modulŭ următoriu: Preşedintele com. aranj. Corneliu Lazarŭ teologŭ; secretariu: Ter. Non teologŭ abs., casariu Alesandru Mihuţia stud. de cl. 8 gymn., controlorŭ: Georgiu Bogdan pedagogŭ; apoi ca diletanţĭ declamatorĭ disertatorĭ şi coriştĭ: Iuliu Sarkady aud. de silvicultură, Filipŭ Teaha teologŭ absol. Nicolau Ciura teol., Romulŭ Popoviciu stud. abs. de cl. 8 gymn., Aureliu Popoviciu pedagogŭ, Romul. Bortoşiu pedag. Ales. Papŭ stud. de cl VI şi Traianŭ Groza stud. de cl. V gymnasială.

Făcându-se pregătirile necesare dorinţa fierbinte sĕ realisă şi la 15/27 Aug. a. c. cu ajutorulŭ domnului se va ţîné »concertulŭ împreunatŭ cu petrecere de jocŭ în favórea seminarului gr. or. aradanŭ, ce este a se edificá în sala ospĕtăriei celei mari din Vaşcău. Preţulŭ de întrare pentru persónă 1 fl., pentru familiă după placŭ. Oferte marinimóse trămise pe cale postală cassarului Alex. Mihuţa stud. Văscău şi suprasolviri se primescŭ cu mulţămită şi se vorŭ cuita prin jurnale. Programa concertului e următórea:

I. »Marşulŭ lui Mihaiu eroulŭ« de corulŭ musicalŭ;
II. „Peneşŭ Curcanulŭ« poes. de V. Alexandri decl. de R. Bortosiu;
III. »Elisabeta Dómna" cânt. esec. de corulŭ voc. alŭ junimei pedag.;
IV. „Az élószobor« poes. de Vörösmarty decl. de Iuliu Sarkady ad. de silvicultură;
V. »Ardeléna« esecutată de corulŭ musicalŭ;
VI. »Căsătoria la Romanĭ« disert. scrisă şi cetită de Corneliu Lazarŭ teologŭ;
VII. »Trecerea armatei române« de corulŭ vocalŭ alŭ junimei;
VIII. »Vespasianŭ şi Papinianŭ" dialogŭ humorist. de I. Negruzzi, predatŭ de R. Popoviciu abs. şi Alex. Mihuţă st. de cl. VIII.
IX. »Melodii naţionale« esec. de corulŭ musicalŭ.
X. »Unŭ necuratŭ dela satŭ« poes. hum. de I. Grozescu decl. de Terenţiu Non teologŭ abs.
XI. »Cântecului Plevnei« esec. de corulŭ voc. alŭ junimei.
XII. Musică şi jocŭ pănă'n d'albe ḑori.

Lăpuşulŭ-ungurescŭ, 12 Augustŭ 1884.

Adunarea despărţământului XII alŭ »Asoc. Trans." pentru literatura şi cultura poporului românŭ s'a ţinutŭ cu bunŭ succesŭ în 10 Augustŭ a. c. în Lăpuşulŭ-ungurescŭ.

Inteliginţa, preoţimea şi poporulŭ din acestŭ cercŭ şi jurŭ a luatŭ parte la adunare în numĕrŭ frumosŭ. Bucuria mare se vedé pre feţele tuturorŭ. Aşa e Românulŭ, elŭ lucră cu bucuriă pentru interesulŭ culturei sale, — se bucură din inimă, când vede, că póte pune o petricică câtŭ de mică la grandiosulŭ edificiu alŭ culturei naţionale, prin care póte sĕ-şĭ ocupe loculŭ cuvenitŭ între popórele culte ale Europei.

Cu ocasiunea acestei adunări s'au încassatŭ pentru fondulŭ »Asoc. Trans.« p. l. şi c. p. r. 90 fl. 30 cr. v. a. carĭ în decursulŭ şedinţeĭ s'au înmanuatŭ domnului directorŭ alŭ despăţĕmêntului alŭ XIII-lea Augustinŭ Munteanu.

Balulŭ unitŭ cu petrecere teatrală la baile dela Stojcenĭ, în favorulŭ şcólei gr. cath. din Lăpuşulŭ-ungurescŭ şi a fondului »Asoc. Trans.« a fostŭ întrasemenea fórte cercetatŭ. Cu acéstă ocasiune s'au încasatŭ preste totŭ 188 fl. 20 cr. v. a. Din acéstă sumă s'au datŭ diletanţilorŭ d-lui Simeonŭ Moldovanŭ din Becleanŭ 55 fl. v. a. cá spese de călĕtoriă şi remuneraţiune; s'au spesatŭ pentru musică, sală etc. 53 fl. 20 cr. v. a. prin urmare a rĕmasŭ venitŭ curatŭ de 80 fl. v. á.

Din suma de 80 fl., v. a, s'au trămisŭ d-lui directorŭ alŭ despărţĕmêntului XII Augustinŭ Munteanu 30 fl. v. a. pentru fondulŭ Asoc. Trans.; ér pentru scóla din Lăpuşulŭ-ungurescŭ, din causa mai multorŭ spese ce s'a ivitŭ cu ocasiunea adunărei, s'au reţinutŭ 50 fl., v. a.

In suma de 188 fl. 20 cr. au contribuitŭ fără a luá parte la balŭ: Magnif. d. Ludovicŭ de Simo deputatŭ dietalŭ 5 fl. v. a. sp. d. Alesandru Popŭ jud. reg. 2 fl. dómna Susana Iosifŭ Popŭ 2 fl. sp. d. Franciscŭ Vékony 2 fl. dd. Rudolfŭ Weintraub 1 fl. şi Farkas Berla 1 fl. v. a. — Comitetulŭ, publicândŭ acésta, le esprimă căldurósa mulţămită.

Luândŭ parte la balŭ au suprasolvitŭ: sp. domnĭ: Gabriel Manu 3 fl. Ludovicŭ Szabó din Suciulŭ de susŭ 4 fl. M. baron Adamŭ Inczédi 2 fl. 20 cr. Ioanŭ Merzom 2 fl. Lucaciu Daniel 1 fl. Mich. Furcoviciu 1 fl. Aug. Popŭ 1 fl. Elia Contea 50 cr. Iuliu Timofi 50 cr. Simeonŭ Russu 30 cr. Emiliu Beczkay 20 cr. Iosifŭ Hriorŭ 20 cr. şi Ladislau Göcze 10 cr. v. a. — Comitetulŭ prin acésta le esprimă dupla mulţămită.

La încheiarea raţiociniului s'a ridicatŭ dela poştă suma de 18 fl. colectaţĭ în Gherla de on. d. Sabinŭ Coroianŭ cu deosebire pentru scóla din Lăpuşulŭ-ungurescŭ, şi anume: Cineva 2 fl., Cineva 2 fl., d. redactorŭ Negruţiu 5 fl., d. Andreiu Todoranŭ 1 fl., reverendiss. d. Demetriu Coroianŭ 1 fl., N. N. 50 cr., Cineva 50 cr., d. Vasiliu Suciu 50 cr., Cineva 30 cr., reverendissimulŭ d. Serbanŭ 30 cr., d. Gregoriu Steţiu 2 fl., sororile Popŭ 50 cr., cineva 1 fl., cineva 40 de cr., d. S. P. Simonŭ 20 cr., N. N. 20 cr., d. Demianŭ 20 cr., d. Sabinŭ Coroianŭ 50 cr. Suma 18 fl. v. a. Comitetulŭ reţănândŭ acéstă sumă întrégă pentru scóla, esprimă cea mai căldurósă mulţămită p. t. domnilorŭ oferitorĭ, ér dlui Sabinŭ Coroianŭ pentru zelulŭ sĕu românescŭ mulţămită şi recunoscinţă.

La suma de 18 fl. în favorulŭ scólei s'au mai adausŭ 2 fl. contribuiţĭ de d-lŭ Antoniu Besenszky dela Mon. d. Titu Budu 1 fl. şi on. d. Gabrielŭ Buzura 1 fl., cărora întru asemenea li se esprimă mulţumita.

Preste totŭ în favorulŭ fondului Asoc. Trans. cu ocasiunea adunărei despărţĕmêntului alŭ XII şi a balului din 10 Augustŭ a. c. s'au câştigatŭ 120 fl. 30 cr. v. a şi în favorulŭ scólei gr. cath. din Lăpuşulŭ-ungurescŭ 72 fl. v. a.

Nu va fi acésta cea din urma dată, când inteligenţa şi poporulŭ din ţinutulŭ Lăpuşului şi jurŭ vá lucra cu totŭ zelulŭ pentru înaintarea intereselorŭ culturei poporului românŭ! —

Comitetulŭ.

DIVERSE.

Cum sciu tractá Chinesii. — Intr'unŭ consiliu de miniştrii ţinutŭ deunăḑĭ în Paris, actualulŭ ministru de rĕsboiu alŭ Franciei povesti colegilorŭ sĕi o anecdotă din timpulŭ când dênsulŭ erá oficerŭ de ordonanţă alŭ învingĕtorului Pechingului Palicao, sunt acum peste 20 de anĭ. Campenon întovărăşitŭ de unŭ cornistŭ şi unŭ interpretŭ, se apropiase călare de unŭ locŭ întăritŭ ca sĕ tracteze cu comandantulŭ chinesŭ despre capitulare. Comandantulŭ declară că nu capituléză deşi învoiala se făcuse. Campenon salută prin interpretŭ pe comandantulŭ şi puse pe cornistŭ sĕ sufle în acelaşĭ sensŭ. Dar abia încălecă Campenon, când interpretulŭ îi spuse că comandantulŭ vré sĕ continue convorbirea. Conferinţa reîncepŭ, dar fără resultatŭ. De şese orĭ încălecă Campenon şi de atâtea orĭ fu chematŭ de comandantulŭ chinesŭ, »ca sĕ-i spună ceva.« In cele din urmă oficerulŭ francesŭ, ne voindŭ sĕ mai fie purtatŭ de nasŭ şi temându-se de vr'o perfidiă a Chinesului, porni cu calulŭ în trapŭ, când mandarinulŭ se scoborî în curte cu suita sa, ca sĕ declare, că garnisóna capituléză.

Cu acésta a vrutŭ Campenon sĕ arate, cum suntŭ obicinuiţĭ Chinesii sĕ tracteze cu puterile.

O întêmplare în Parisŭ. — O scenă originală s'a vĕḑutŭ în 22 l. c. în strada Rivoli din Parisŭ. O damă elegantŭ îmbrăcată mergea pe trotoarŭ c'unŭ copilaşŭ de cincĭ lunĭ în braţe, De o dată se aruncă asupra damei o femeiă sĕracăciosŭ îmbrăcată, voindŭ sĕ i răpéscă copilulŭ din braţe şi strigândŭ neîntreruptŭ câtŭ o luá gura: »Dămĭ îndĕrĕptŭ copilulŭ, ce mi l'ai furatŭ!« Multă lume se adunase şi unŭ poliţistŭ duse pe amêndouĕ femeile la poliţiă. Eleganta damă spuse comisarului de poliţiă cu lacrimĭ în ochĭ, că ea de unŭ şirŭ lungŭ de anĭ este soţia domnului F., care acum e editorulŭ unui ḑiarŭ din străinătate. Căsătoria lorŭ erá nenorocită, căcĭ nu era binecuvêntată cu copii. Nenorocirea damei crescea din ce în ce totŭ mai multŭ, de cândŭ bărbatulŭ sĕu se mutase în străinătate; nu mai putea suferí sĕ trăiéscă singură, părăsită, şi sĕ hotărî să ia un copilŭ de sufletŭ. Acéstă hotărîre o comunică bărbatului sĕu, şi acesta într'o epistolă încuviinţă dorinţa soţiei sale. Dómna F. decĭ se duse la pórta spitalului de maternitate şi aşteptă acolo până ce veni o fată, pe care o vĕḑù că eră sĕracă şi se află în stare binecuvêntată. Fata avea de gândŭ sĕ caute locŭ de scăpare în institutulŭ de maternitate. Cândŭ fata C. vrù sĕ între în institutŭ dómna F. o oprì, şi i făcù ofertulŭ sĕ între la dênsa în serviţiu, ḑicêndu-i, că va putea nasce la dênsa, şi va afla îngrijirea trebuincióśă, décă îi va da copilulŭ, ca ea, dómna F., sĕ-lŭ iea de copilŭ de sufletŭ. Fata sĕ învoĭ. Dómna F. o duse îndată acasă la sine, o grămădĭ cu binefacerĭ şi după trei sĕptămânĭ se născù miculŭ copilaşŭ, care apoi fù însinuatŭ la autoritatea civilă, ca copilŭ legiuitŭ alŭ familiei F. Până la unŭ timpŭ tóte mergĕu bine; dar fata îşĭ uită de multele binefacerĭ de carĭ se împărtăşise, şi într'un chipŭ uriciosŭ începù a esploatá împrejurările în carĭ se aflá. Viéţa bietei F. se prefăcù într'unŭ adevĕratŭ iadŭ. Fata neîntreruptŭ storcea banĭ de la dênsa şi o întêmpina cu grobianităţĭ şi cu ameninţărĭ; acésta situaţiune a duratŭ trei lunĭ, până ce în urmă dómna F. prinse inimă şi alungă pe nemulţămitórea femeă de la casa sa; înzadar o ameninţă acésta că va denunţă-o pentru insinuarea falsă. Fata nu mai încetá nicĭ după aceea cu persecuţiunile, până ce în urmă se întêmplă scena din 22 l. c. Amêndouĕ femeile suntŭ acum în închisóre pentru delictulŭ, că au amăgitŭ autoritatea civilă.

Maşina care face sĕ plouă. — Commercial Bulletin din New-York vorbesce de d'o maşină care a fostŭ inventată şi cu care se va face încercare în Nouvelle-Galles de Sudŭ. Inventatorulŭ este unŭ australianŭ, şi descoperirea lui este destinată a face sĕ ploue. când va va fi trebuinţă.

Aparatulŭ consistă dintr'unŭ balonŭ purtândŭ o încărcătură de dinamită, care sĕ póte face sĕ isbucnéscă îndată ce balonulŭ a ajunsŭ în norĭ, prin mijloculŭ unui firŭ electricŭ ce este legatŭ cu pămêntulŭ. Explosiunea va face sĕ ploue.

Credemŭ cá a fostŭ deja vorba de o invenţiune de felulŭ acesta, dér resultatele dobêndite n'au rĕspunsŭ la ceea ce se aştéptă.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**

Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena
din 27 Augustŭ st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	122.10	Bonurĭ croato-slavone	100.—
Rentă de aurŭ 4%	91.50	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Rentă de hârtiă 5%	88.20	Imprumutulŭ cu premiu ung.	114—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	141.80	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	115.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	95.10	Renta de hârtiă austriacă	80.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	—.—	Renta de arg. austr.	81.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	101.50	Renta de aurŭ austr.	103.50
Bonurĭ rurale ungare	101.30	Losurile din 1860	134.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.25	Acţiunile băncei austro-ungare	857.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	100.50	Act. băncei de creditŭ ung.	298.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.—	Act. băncei de creditŭ austr.	236.90
Bonurĭ rurale transilvane	101 75	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.75
		Napoleon-d'orĭ	9.64 1/2
		Mărcĭ 100 împ. germ.	59.51
		Londra 10 Livres sterlinge	121.60

Bursa de Bucuresci.
Cota oficială dela 14 Augustŭ st. v. 1884.

Renta română (5%)	Cump.	93 3/4	vênd.	94
Renta rom. amort. (5%)	„	95 3/8	»	——
» convert. (6%)	»	97 1/4	»	98
Împr. oraş. Buc. (20 l.)	»	33	»	——
Credit fonc. rural (7%)	»	102 1/4	„	103
» „ „ (5%)	„	91 7/8	„	92 1/4
» » urban (7%)	»	101 3/4	„	102
» » » (6%)	»	97 1/2	»	98
» » » (5%)	»	87 1/2	»	88
Banca naţională a României	„	1323	„	1410
Ac. de asig. Dacia-Rom.	„	340.	„	368
« » » Naţională	„	237 1/2	»	247 1/2
Aurŭ	„	5 40.%	„	5 50
Bancnote austriace contra aurŭ	„	2.07.	„	2.09

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 28 Augustŭ st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.10	Vênd.	9.12
Argint românesc	»	9.05	»	9.10
Napoleon-d'orĭ	»	9.60	»	9.64
Lire turcescĭ	»	10.86	»	10.90
Imperialĭ	»	9.86	»	9.88
Galbenĭ	»	5.64	»	5.67
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.50
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

ABONAMENTE LA „GAZETA TRANSILVANIEI.“

se potŭ face de la **1** şi **15** a fie-cărei lunĭ.

Pentru Austro-Ungaria pe anŭ	12 fl. v. a.	
„ „ „ 1/2 „	6 „ „	
„ „ „ 1/4 „	3 „ „	
Se acórdă abonamente şi lunare cu	1 „ „	
Pentru România şi străinătate pe anŭ	36 francĭ	
„ „ „ „ 1/2 „	18 „	
„ „ „ „ 1/4 „	9 „	

Celŭ mai uşorŭ mijlocŭ de abonare este prin mandatŭ postalŭ. Abonamentele se plătescŭ înainte.

Rugămŭ pe domnii abonaţĭ sĕ binevoiéscă a ne da lămuritŭ adresa, ca trimiterea diarului sĕ nu sufere nicĭ cea mai mică întârdiere.

Administraţiunea.

Tipografia Alexi Braşovŭ.